

בס"ד. ערב חג הסוכות ה'תשפ"ז

לכב' ק"ק א"ש שי' דק"ק שע"י האיחוד האירופאי - בריסל
ו- sichos.online virtual community שיחיו

תזכורת לימים האחרונים דחג הסוכות, זמן שמחתנו, ה'תשפ"ז
[אסור לפרסמו בשום אופן שהוא על איזה אתר אינטרנט או בקבוצות ווצאפ וכו' בלי רשות מהעורך]

הנסיון הראה, שכדאי שהבעה"ב והבעה"ב' סטע יקראו ביחד, כל יום השייך לו, בכדי להתכונן ליום המחרת כדבעי ולמנוע היפך שמחת החג וכו' ואדרבא לגרום לשמחת החג.
גם חשוב לציין שב"ה לאחרונה יוצאים לאור כל מיני מדריכים וכו' מרבני חב"ד וכו' בכ"מ, (וכמה מהם נעתקו באתר שלנו), ולכן כל הבא לקמן הוא רק באופן של"תזכורת", ולא נכנסנו כלל לפרטי דינים וכו'. כל הפרטים יש לעיין שם ובמקור הדברים (מהשו"ע עד לספר המנהגים וכו').

ויה"ר שנהגוג שמחת תורה בבית המקדש השלישי.
לוי יצחק גרליק
Rabbigarelik@sichos.online

לתלות על המקרר וכיו"ב.

* * *

לוודא שסידרו (וקנו) את כל הענינים דלקמן:

1. ערבות להושענות – לוודא שלכל בני הבית¹ (אפילו קטנים) ישנן ערבות עבור "הושענות" ליום הושענא רבה.
2. קרעפכין² – להכין קרעפכין (קרעפלאך) עבור הסעודה דהושענא רבה.
3. דבש – להכין דבש עבור הסעודה של הושענא רבה.
4. יין – עבור הכוס ששותים ביום הושענא רבה (עבור שמחת החג כמו בכל ימי חול המועד) ועבור שני ימי החג הבאים.
5. נר ארוך הדולק לכה"פ 24-48 שעה: לאלה שאין להם גז עם אש דולקת במשך שני ימי החג, צריכים לקנות נר ארוך (כמו יארצייט-ליכט וכיו"ב) שידלק לכה"פ 26 שעה (או נר א' שדולק לכמה ימים), עבור הדלקת הנרות של ליל שמחת תורה (ואם תצטרך לאש ביום שמחת וכו'). למי שיש להם גז דולק וגם משרתת בבית, גם כדאי שידליקו הנר הארוך, כי הרבה פעמים קורה שהמשרתת מכבה את הגז.
6. נרות ונרונים: להכין מספיק נרות עבור הדלקת הנרות של שני הימים של יו"ט. לאלה שמשמשים ב"נרונים" (עבור הדלקת הנרות - שמוכרח לנקות אותם לפני השימוש), להכין מספיק נרונים נקיים עבור ב' הדלקות (כי ישנה שאלה (הלכתית) בנוגע להסרת הפחית וכו').
7. Carbon monoxide detector: מי שיש להם גז דולק, לוודא שהאוורור בבית הוא כדבעי ושיש להם carbon monoxide detector מתוקן ומעודכן וכו'.
8. "דגלים" או "ספר תורה" של הילדים, עבור הקפות.
9. עירוב הצרות: באם ישנו צורך (בבית מגורים משותף וכו'), צריכים לסדר עירוב חצרות, וכן מהבית לסוכה (אם היא בחצר שאסור לטלטל אלי' בשבת) וכו'. מי שיש לו שאלות בנושא, שיתקשר לרב, אבל לא לחכות עד הרגע האחרון אלא לעשות את זה בעוד מועד.
10. נר עבור "יזכור": אין מנהגנו להדליק נר ל"יזכור"³.

ליל הושענא רבה בלילה

האושפיזין של הושענא רבה: דוד המלך ואדמו"ר הרש"ב (הצד השווה שביניהם - ספירת המלכות: דוד המלך ואדמו"ר הרש"ב נולד בשנת כתר"א).

* שמחת בית השואבה: למרות הזמן הקצר – משתתפים בשמחת בית השואבה באופן של "מועט המחזיק את המרובה"⁴.
* ספר דברים⁵: לפני חצות הלילה (ראה בלוח המקומי או בסוף התזכורת), אומרים כל ספר דברים-משנה תורה [הטעם מבואר בארוכה בכתבי האריז"ל בפע"ח שער הלולב פ"ה], ואפשר לאומרו בבית ביחידות⁶. לזכור שבדרך כלל זה לוקח בין שעה וחצי לשעתיים וחצי.

¹ ראה אוצר מנהגי חב"ד ע' שלו.

² בספר המנהגים ע' 58 מובא ענין אכילת הקרעפכין רק בנוגע לערב יום כיפור ובהערה מביא שלכא' הטעם השייך לערב יום כיפור אינו שייך להושענא רבה. וראה מ"ש ב"התקשרות" גליון רכ. אבל ראה בהתועדויות תנש"א חלק א' ע' 213 הערה 11. ועפ"ז כתבתי בפנים המנהג.

³ ראה אוצר מנהגי חב"ד אלול תשרי ע' רכד.

⁴ התועדויות תשמ"ג ח"א ע' 248 ועוד.

⁵ התועדויות תשמ"ג ח"א ע' 248 ועוד.

⁶ ראה אוצר מנהגי חב"ד ע' של שאדמו"ר הרש"ב הי' נכנס לסוכה ואומר בפני עצמו המשנה תורה.

תהילים, התפוחים וכו':

1. אחר חצות הלילה⁷, [בשעה 1 אחר חצות] הולכים לבית הכנסת לומר כל התהילים, ובחגירת אבנט. ואין מאריכין באמירתו⁸.
2. לאחר כל ספר מהתהילים אומרים ה"הי רצון" של יום טוב, ה"הי רצון" של הושענא רבה, וה"הי רצון" שלאחר צאת הלבנה⁹ [וקדיש]. (ראה בהערה אודות הוזהר)¹⁰.
3. מקבלים תפוחים (ודבש¹¹) מהגבאי וכו'¹² (ואוכלם או בסוכת הבית או בסוכת בית הכנסת טבול **בדבש**).
4. בליוואוויטש היו נעורים כל הלילה¹³.

יום הושענא רבה – יום שישי, ערב שבת קודש

* **נטילת לולב** – מברכים על נטילת לולב (ולא שהחיינו – חוץ ממי שמברך עכשיו על הלולב בפעם הראשונה) על הד' מינים בבוקר כמו שעשו בכל הימים שלפני זה.

תפלת שחרית הושענא רבה

* סוף זמן קריאת שמע: (ראה הזמנים בלוח המקומי או בסוף התזכורת).

* לזכור לקחת לבית הכנסת הטלית, הד' מינים וה"הושענות".

* להבהיר בבית שהתפילה מתארכת לערך חצי שעה יותר משאר ימי חול-המועד מפני ה"הושענות".

כל הפרטים השייכים לתפילה הם במסמך בנפרד. להלן צוינו רק כמה דברים:

1. **לפני הלל** מסירים את שתי הכריכות העליונות (המכוסות) שסביב הלולב ואין נשארות אלא ג' הכריכות המאגדות את הלולב ההדסים והערבות יחד¹⁴.
 2. [לאמירת הושענות מוציאים כל הספרי תורה שבהיכל (שנשאר פתוח כל משך ההושענות¹⁵), כן הוא מנהג ליובאוויטש¹⁶].
 3. אחרי הלל ואמירת ההושענות [ולאחר שהש"ץ אומר קדיש תתקבל] חובטים את ההושענות בקרקע חמשה פעמים.
 4. אלה שמתפללים/ות בבית יכולים לחבוט את ההושענות בבית. [כמובן שההורים יעזרו לילדים הקטנים].
 5. **להצניע הד' מינים**: לאחר שגמרו עם הד' מינים, יש כאלה שמשאירים אותם בבית הכנסת, יש כאלה שמביאים אותם הביתה [ע"מ לשים הערבות בשריפת החמץ, בתנור של המצות וכו'¹⁷]. איך שיהי' - כדאי להצניע אותם לפני כניסת החג של שמיני עצרת בכדי שלא להכנס לשאלות של "מוקצה" ביום השבת קודש וביום טוב וכו'.
- * נשיאי חב"ד נהגו "געבן שמיץ" בכדי ההושענות. למבוגרים מבני י"ח שנה היו נותנים שלש הצלפות קלות "שמיצלעך" בכתף, ואומרים אגב כך: "גבורות ממותקות". לצעירים מגיל י"ח היו נותנים "שמיץ" יתירה על מנין שנותיהם¹⁸.

במשך היום הושענא רבה

1. **תפוח בדבש**: אם עדיין לא אכלו – לאכול בסוכה מהתפוחים (בדבש) שהאבא הביא מהביהכ"נ.
2. **צדקה (1)**: מוסיפים בצדקה¹⁹ ובפרט לעניים עבור צרכי החג.
3. **צדקה (2)**: להכין את הצדקה שנותנים לפני הדלקת הנרות עבור **שני** הימים של יו"ט²⁰.
4. **מבצע לולב**: הולכים למבצע לולב בפעם האחרונה לשנה זו.
5. **עירוב חצרות**: לוודא שאם ישנו צורך בעירוב חצרות (בכדי לטלטל לסוכה בשבת), שזה מסודר כדבעי.
6. **דגלים וספרי תורה**: להכין את ה"דגלים" או "ספר תורה" של הילדים, עבור הקפות.

בסעודת היום הושענא רבה

- * **לפני חצות**: הסעודה עורכים לפני חצות. מי שלא הספיק יאכלנה עכ"פ לפני השעה העשירית²¹.
- * **המוציא בדבש**: טובלים פרוסת ה"המוציא" בדבש²² (הפעם האחרונה בחודש תשרי זה) אבל על השולחן מונח גם מלח.
- * **קרעפכין**: אוכלים קרעפכין/קרעפלאך²³ (במרק).

⁷ ספר המנהגים ע' 20.

⁸ ספר המנהגים ע' 68.

⁹ ספר המנהגים ע' 68. בספר המנהגים כתוב שאין אומרים יהי רצון של יום טוב, אבל שמעתי מידידי הרב חשד"ב שי' ליפסקער שהי' הש"ץ ב-770 לתהילים בהושע"ר, שאצל הרבי כן אמרו, וכן מוכח גם מכמה שיחות. לדוגמא: התועדויות תשמ"ח ע' 282. שם ע' 292. תשמ"ט ע' 189. ועוד.

¹⁰ ומכמה שיחות (ראה לדוגמא התועדויות תשמ"ח ע' 291) משמע שיש לומר הקטעים **מהוזהר** שנדפסו בתיקון ליל הושענא רבה.

¹¹ כך נוהגים הגבאים ב-770.

¹² ראה התועדויות תשמ"ה ע' 346. תשמ"ז ע' 326. תשמ"ט ע' 161. ועוד.

¹³ היום יום שביעי של פסח.

¹⁴ ספר המנהגים ע' 68.

¹⁵ לוח כולל חב"ד.

¹⁶ ספר המנהגים ע' 68.

¹⁷ ראה שו"ע אדה"ז סתמ"ה סי"ב. וראה התקשרות גליון תפכ.

¹⁸ ספר השיחות תש"ה ע' 52.

¹⁹ ראה התועדויות תשד"מ ע' 294.

²⁰ לקו"ש חלק כה ע' 315.

²¹ מפני כבוד השבת ויו"ט. שו"ע אדה"ז סימן רמ"ט סעיף ט וסימן רצ"א סעיף ד. ואכ"מ.

²² ספר המנהגים ע' 67.

²³ בספר המנהגים ע' 58 מובא ענין אכילת הקרעפכין רק בנוגע לערב יום כיפור ובהערה מביא שלכא'ו הטעם השייך לערב יום כיפור אינו שייך להושענא רבה. וראה מ"ש ב"התקשרות" גליון רכ. אבל ראה בהתועדויות תנש"א חלק א' ע' 213 הערה 11. ועפ"ז כתבתי בפנים המנהג.

* יין: שותים רביעית (כוס) יין (כמו בכל יום דחול המועד).

תפלת המנחה הושענא רבה

* לזכור: להביא לבית הכנסת – לפני כניסת השבת, הספרי תורה והדגלים של הילדים.

* תפלת המנחה היא של ערב שבת קודש אבל: אין אומרים הודו²⁴, אומרים פתח אליהו וידיד נפש, קרבנות, אשרי, שמונה עשרה (יעלה ויבא), ואומרים "לדוד ה' אורי" בפעם האחרונה בתוך סדר התפלה, ועלינו (משניות לאבלים).

ערב שמיני עצרת (וערב שבת קודש) – לפני כניסת החג

1. שיעון שבת: לסדר ה"שעון – שבת" עבור ב' ימי החג.
2. טבילה: הולכים למקוה לכבוד החג.
3. לוודא שהצניעו את הד' מינים (מפני החשש של מוקצה וכו').
4. שיעון שבת: לבדוק את השעון שבת עבור ב' ימי יו"ט.
5. לכוון הגז: אם ישנו צורך – להכין ולכוון את הגז עבור הבישול של יום טוב שני. אם משתמשים בכיריים שיש לו מצית חשמלי, ומתכוונים להדליק את הגז ביום טוב (מאש דולקת), צריכים לנתק הכיריים מהחשמל לפני החג.
6. לאלה שאין להם גז דולק – להדליק את הנר הארוך. ולא להאיר שיש להם משרתת, להדליק את הנר הארוך גם אם יש להם גז דולק.
7. לבדוק הכיסים: להזכיר לאבא לבדוק בכיסים של הסירטון²⁵, כי הרי לובשים אותו ביו"ט ובחוג"מ, ובשבת אסור לטלטל (במקום שאין עירוב).
8. לזכור: להביא לבית הכנסת – לפני כניסת השבת, הספרי תורה והדגלים של הילדים.

הדלקת הנרות ליל שמיני עצרת

1. [אין מנהגינו להדליק נר של "יזכור" שייאמר למחרת²⁶].
2. זמן הדלקת הנרות הוא 18 (או 23) דקות לפני השקיעה (ראה הזמנים בלוח המקומי או בסוף התזכורת) כמו בכל ערב שבת – ואם אפשרי – להדליק בסוכה. [ואסור להדליק אחר השקיעה!]
3. אלו שאוכלות אצל אחרים – לא לשכוח להדליק נרות שבת ויו"ט. אם שכחו – צריכות להתקשר לרב אחרי החג ולברר מה לעשות בעתיד.
4. נותנים לצדקה עבור ב' הימים של החג²⁷.
5. מברכים ב' ברכות: 1. להדליק נר של שבת ושל יום טוב 2. שהחיינו²⁸.
6. [איש המדליק נרות, לא יברך עכשיו שהחיינו²⁹ אלא בשעת הקידוש].

* * *

כתוב בספר המנהגים³⁰: בשמיני עצרת ושמחת תורה, מנהגן של ישראל (אשר תורה הוא) לשמוח בשמחה זו יותר משמחת בית השואבה, ויותר משמחת יום טוב סתם.

אדמו"ר הריי"צ אמר: "צריכים לייקר את הארבעים ושמונה השעות של שמיני עצרת ושמחת תורה, בכל רגע אפשר לשאוב בדליים ובחביות בגשמיות וברוחניות – וזאת ע"י הריקודים"³¹.

ליל שמיני עצרת ושבת קודש

האושפיזין של שמיני עצרת: שלמה המלך ואדמו"ר הריי"צ (הצד השווה שביניהם: מדירת עראי לדירת קבע "בעלי בתים"; בירור העולם).

תפילת ערבית ליל שמיני עצרת ושבת קודש

1. מתחילים מ"מזמור לדוד".
2. בלכה דודי: אומרים "גם בשמחה ובצהלה"³².
3. תפלת העמידה של שלוש רגלים עם כל ההוספות של שבת.
4. אחר תפילת העמידה אומרים: ויכולו, ברכה מעין ז', מגן אבות, קדיש תתקבל, מזמור לדוד, חצי קדיש, ברכו.

²⁴לוח כולל חב"ד.

²⁵ראה שו"ע אדה"ו סימן רנב סעיף כ.

²⁶ראה אוצר מנהגי חב"ד ע' רכד.

²⁷לקו"ש חלק כה ע' 315.

²⁸סידור.

²⁹לוח כולל חב"ד.

³⁰ספר המנהגים ע' 68.

³¹ספר המנהגים ע' 68.

³²לוח כולל חב"ד.

5. **לפני** "עלינו לשבח" – האבלים אומרים המשניות וקדיש דרבנן³³.
6. עושים **הפסקה**³⁴ ("עלינו לשבח" אומרים אחרי ההקפות, כדלהלן).
7. עורכים קידוש בסוכה (סדר הקידוש ראה להלן) והתועדות³⁵.
8. ואח"כ עורכים ה"הקפות" **בשמחה רבה**.
9. אחרי גמר ההקפות אומרים "עלינו לשבח" וקדיש יתום³⁶ (ואין אומרים עוה"פ המשניות לאבלים שאמרו לעיל סעיף 5).

סעודת הלילה ליל שמיני עצרת ושבת קודש

1. אוכלים **בסוכה**³⁷.
2. שלום עליכם, כי מלאכיו, אשת חיל, מזמור לדוד, דא היא סעודתא, אתקינו סעודתא – אומרים בלחש³⁸.
3. [לעיל כתבנו שאיש המדליק נרות אינו מברך שהחיינו בהדלקת הנרות והוא מברך אותה בשעת הקידוש. ולכן אשה שעושה קידוש וכבר בירכה הברכה "שהחיינו" בשעת הדלקת הנרות, אינה מברכת עכשיו הברכה.]
4. סדר הקידוש: [אתקינו של יו"ט³⁹] יום השישי, יין, קידוש של יום טוב (אשר בחר בנו מכל עם) **עם ההוספות של שבת**, שהחיינו.
5. **אין** מברכים לישב בסוכה⁴⁰.
6. טובלים את החלה במלח (**ואין** טובלין את החלה בדבש)⁴¹.
7. בברכת המזון מוסיפים:
 - א. רצה. ב. יעלה ויבוא. ג. הרחמן של שבת. ד. הרחמן של יו"ט. **ואין אומרים** הרחמן הוא יקים לנו את סוכת דוד הנופלת⁴².
 - א. שכח "רצה" או "יעלה ויבוא" או שניהם, ועדיין **לא התחיל** ברכת הטוב והמטיב (דהיינו שעוד לא אמר "ברוך"):
 1. אם שכח רק "רצה", אומר: "ברוך... שנתן שבתות... ברוך אתה ה' מקדש השבת" (ראה בסידור).
 2. אם שכח רק "יעלה ויבוא", אומר: "ברוך... אשר נתן ימים טובים... מקדש ישראל והזמנים" (ראה בסידור).
 3. שכח שניהם, אומר: "ברוך... שנתן שבתות למנוחה... וימים טובים... מקדש השבת וישראל והזמנים" כנדפס בסידור.
 - ב. שכח "רצה" או "יעלה ויבוא" או שניהם, **והתחיל** ברכת הטוב והמטיב (דהיינו גם אם רק אמר "ברוך"):

חזור לראש ברכת המזון⁴³ ואומר את שניהם⁴⁴.

יום שמיני עצרת – יום השבת קודש

- * **סוף זמן קריאת שמע:** (ראה הזמנים בלוח המקומי או בסוף התזכורת).
- * לסדר שהילדים שיכולים ללכת לבית הכנסת – שילכו לברכת כהנים המתקיימת בסוף חזרת הש"ץ של תפלת מוסף.

התפילה יום שמיני עצרת ושבת קודש

- כל הפרטים של תפלה בצבור וביחיד הם במסמך בנפרד. כאן הובאו רק כמה דברים כלליים.
- * תפלת העמידה היא של שלש רגלים (עם ההוספות של **שבת**).
- * אחרי תפילת העמידה אומרים הלל שלם [**ואין אומרים** הושענות]. שיר של יום. אין אומרים לדוד ה' אורי. [קריאת התורה והפטרה].
- * יקום פורקן (הראשון והשני), מי שברך.

יזכור

1. לפני תפילת מוסף אומרים "יזכור".
 2. [אין מנהיגין להדליק נר ל"יזכור"⁴⁵].
 3. אלה שלא יכולים/ות ללכת לבית הכנסת ל"יזכור" יכולים/ות לאומרו ביחידות בבית⁴⁶.
 4. אבלים בתוך שנת האבלות אין יוצאים מבית הכנסת בשעה שהקהל אומרים "יזכור", אבל אין הם אומרים "יזכור"⁴⁷.
- * אחרי אמירת "יזכור", כל הקהל (אפילו אלה שלא אמרו "יזכור") אומרים "אב הרחמים"⁴⁸. אשרי.

משיב הרוח ומוריד הגשם

- * בתפלת מוסף מתחילים לומר: **משיב הרוח ומוריד הגשם** אחרי ההכרזה (של הגבאי או השמש).
1. תפילת מוסף של שלש רגלים (**עם ההוספות של שבת**).

³³ אהלי ליובאוויטש גליון ד' ע' 139.

³⁴ כך ה' נהוג אצל הרבי.

³⁵ אוצר מנהגי חב"ד ע' נשא ואילך.

³⁶ לוח כולל חב"ד.

³⁷ ספר המנהגים ע' 68.

³⁸ ספר המנהגים ע' 56.

³⁹ ראה התקשרות גליון 794.

⁴⁰ ראה אוצר מנהגי חב"ד ע' שמו.

⁴¹ ספר המנהגים ע' 68.

⁴² אוצר מנהגי חב"ד ע' שסב.

⁴³ שו"ע אדה"ז סקפ"ח סעיפים ח-ט. סידור.

⁴⁴ ראה ספר המנהגים ע' 60.

⁴⁵ ראה אוצר מנהגי חב"ד ע' רכד.

⁴⁶ ראה גשר החיים פרק לא סימן ב סעיף ה (ע' שלו).

⁴⁷ ספר המנהגים ע' 59.

⁴⁸ אוצר מנהגי חב"ד ע' רכג.

2. אם בטעות אמרו "מוריד הטל" אין צריך לחזור התפילה⁴⁹.
3. אלה שמתפללים/ות בבית, ישערו מתי מתפללים מוסף בבית הכנסת ואז יתפללו מוסף ויאמרו משיב הרוח ומוריד הגשם⁵⁰.
4. אם שמע הכרזת משיב הרוח ומוריד הגשם, ועדיין לא התפלל שחרית, **אם אינו מתפלל שחרית במנין אחר** יאמר משיב הרוח ומוריד הגשם גם בשחרית⁵¹.
- * **תפלת גשם:** בחזרת הש"ץ, הש"ץ אומר תפלת גשם.
- * **ברכת כהנים:** בסוף חזרת הש"ץ של מוסף – ברכת כהנים.
- * **ולקחת סולת, שש זכירות:** בסוף התפילה אומרים: ולקחת סולת, שש זכירות.

סעודת היום יום שמיני עצרת ושבת קודש
 * סעודת היום אוכלים **בסוכה**⁵².
 * קידוש היום: מזמור לדוד, אתקינו, ושמרו, אם תשיב, דא, זכור, על כן – בלחש⁵³. ואח"כ אומרים [אתקינו של יום טוב⁵⁴] בקול: אלה מועדי גו', בורא פרי הגפן⁵⁵ ואין מברכים לישב בסוכה⁵⁶.
 * טובלים את החלה במלח (ואין טובלין את החלה בדבש)⁵⁷.
 * בברכת המזון מוסיפים:
 א. רצה. ב. יעלה ויבוא [אם שכח רצה או יעלה ויבא או שניהם – ראה בסעודת הלילה דאמול]. ג. הרחמן של שבת. ד. הרחמן של יו"ט, ואין אומרים הרחמן הוא יקים לנו את סוכת דוד הנופלת⁵⁸.

במשך היום יום שמיני עצרת ושבת קודש
 * **שנים מקרא וא' תרגום:** מעבירים הסדרה – שנים מקרא וא' תרגום – של פרשת וזאת הברכה⁵⁹.
 * אסור להכין משבת ליו"ט שני. כל ההכנות לסעודת הערב מתחילות רק אחרי צאת הכוכבים (ראה הזמנים בלוח המקומי או בסוף התזכורת) כדלהלן.
 * **תהלוכה:** מנהג חב"ד שהולכים ל"תהלוכה".
תפלת המנחה יום שמיני עצרת ושבת קודש
 * קרבנות, אשרי, ובא לציון, ואני תפילתי, קריאת התורה (וזאת הברכה), תפלת העמידה של שלש רגלים (לזכור לומר משיב הרוח ומוריד הגשם. שכח – אין צריך לחזור) עם ההוספות של שבת, [אין אומרים צדקתך] עלינו. (האבלים אומרים משניות וקדיש).
 * **צו געזעגענען זיך:** לפנות ערב נכנסים לסוכה (ואוכלים או שותים דבר מה) "צו געזעגענען זיך" [להיפרד מהסוכה]⁶⁰. (אבל אין אומרים ה"יה רצון" ואין נושקים את הסוכה⁶¹ ואין מברכים ברכת לישב בסוכה וכו').

ליל שמחת תורה – מוצאי שבת קודש

* מותר להתחיל ההכנות לסעודה רק אחרי צאת הכוכבים (ראה הזמנים בלוח המקומי או בסוף התזכורת).
 * אבל, כשמגיע זמן צאת הכוכבים, צריך להתפלל לפני כן תפלת ערבית (ולומר **ותודיענו**) או לכל הפחות צריך לומר "**ברוך המבדיל בין קודש לקודש**" ורק לאחר מכן אפשר לעשות ההכנות והמלאכות (המותרות ביו"ט).
 * הסדר של הערב בבית הכנסת הוא:
 1. **תפלת ערבית** (עד לפני עלינו לשבח, כדלהלן),
 2. **קידוש והתוועדות** (בבית הכנסת או בבית אבל לא בסוכה),
 3. **הקפות** (ובסופם עלינו לשבח).

* **האושפיזין** : לאחר שישנו ענין האושפיזין (החסידים) במשך שבעת ימי הסוכות ולאחרי שנתוסף המעלה ד"בעלים" בשמיני עצרת – הרי זה נעשה באופן ד"לעיני כל ישראל" בשמחת תורה⁶².
 * **חסידים מוסיפים:** האושפיזין של שמחת תורה הוא הרבי. ואכן ראינו בעליל שהיום בשנה שהרבי ה' הכי "בהתגלות" עם החסידים ה' שמח"ת, דהיינו: תפלת ערבית בליל שמח"ת התקיימה לערך בשעה 7. משעה 9 עד לערך 12 (חצות הלילה) היתה התוועדות (לתת לאלה שהלכו לתהלוכה

⁴⁹ לוח כולל חב"ד.

⁵⁰ שו"ע אדה"ז סק"ד ס"א.

⁵¹ ספר המנהגים ע' 68-69.

⁵² ספר המנהגים ע' 68.

⁵³ ספר המנהגים ע' 57.

⁵⁴ התקשרות גליון 794.

⁵⁵ לוח כולל חב"ד.

⁵⁶ ראה אוצר מנהגי חב"ד ע' שמו.

⁵⁷ ספר המנהגים ע' 68.

⁵⁸ אוצר מנהגי חב"ד ע' שסב.

⁵⁹ ספר המנהגים ע' 68.

⁶⁰ ספר המנהגים ע' 69.

⁶¹ ראה ספר המנהגים ע' 67 ע"ד נשיקה בכלל.

⁶² ראה אריכות הביאור בזה בהתוועדות שמחת תורה תשמ"ח (התוועדות ע' 309 ואילך), דלכא' איך אומרים האושפיזין החסידים, הרי ישנם כו"כ צדיקים וכו' עיי"ש בארוכה.

מספיק זמן לחזור להקפות). לערך בשעה 12:45-1 התחילו ההקפות שארכו עד לערך שעה 4. אחרי זה כולם הלכו לאכול סעודת יום טוב וחזרו לשעה 5 שהרבי אז לימד ניגון (וחילק משקה לאלה שיוסיפו בלימוד החסידות וכו'), וזה ארך עד לערך שעה 6. ב-10 התחילה תפלת שחרית (עם הקפות) שארכה עד לערך שעה 3. בשעה 5:30 התקיימה תפלת המנחה. לפני השקיעה (לערך בשעה 6) התחילה ההתוועדות שארכה עד אחרי חצות (הרבי אמר כו"כ שיחות, מאמר דא"ח וכו'), ולאחרי זה בירכו ברכת המזון, תפלת ערבית, הבדלה וחלוקת כוס של ברכה שארכה עד לערך 4-5 בבוקר.... בקיצור היינו עם הרבי כמעט 24 שעות!!! אשרי עין ראתה כל אלה!

תפלת ערבית והקפות של ליל שמחת תורה ומוצאי שבת קודש

1. תפילת ערבית מתחילה מ"שיר המעלות וגו'".
2. תפילת העמידה היא של שלש רגלים.
3. **ותודיענו:** בתפילת העמידה מוסיפים "ותודיענו". [אם שכח לומר ותודיענו אינו חוזר אבל לפני עשיית מלאכה צריך לומר "ברוך המבדיל בין קודש לקודש"⁶³].
4. קדיש תתקבל.
5. מיד אחר הקדיש התקבל האבלים אומרים המשניות לאבלים וקדיש דרבנן (כדאמול).
6. **לפני** "עלינו לשבח" עושים הפסקה לקידוש⁶⁴ (סדר הקידוש ראה להלן ב"קידוש הסעודה והלילה"),
7. עורכים התוועדות והקפות (ולאחרי ההקפות אומרים עלינו לשבח (וקדיש יתום)).

הדלקת הנרות של ליל שמחת תורה

* מדליקים נרות יום טוב אחרי צאת הכוכבים והרבה נוהגות להדליק סמוך לקידוש - בבית.

* **הדלקת הנרות היא באמצעות הבערה אך ורק מאש דולקת.**

* מברכים ב' ברכות: 1. להדליק נר של יום טוב. 2. שהחיינו.

לפני הקידוש של ליל שמחת תורה

* **לוודא שכל הנשים והבחורות (ובפרט האורחות) הדליקו כבר את הנרות.** אם אין מספיק נרות, לא להסתמך על זה שידליקו אח"כ בבית אלא ילכו אל השכנים לשאול נרות וידליקו **לפני הסעודה**.

קידוש וסעודת הלילה של ליל שמחת תורה

1. הקידוש והסעודה עורכים בבית (ולא בסוכה).
2. הסדר של הקידוש הוא: **יקנה"ז**, דהיינו: (אתקינו) זין (סברי מרגן וברכת בורא פרי הגפן), קידוש (אשר בחר בנו), נר (ברכת בורא מאורי האש), **תבדלה** (המבדיל בין קודש וכו'), זמן (שהחיינו).
3. [אין מברכים על בשמים⁶⁵].
4. **בורא מאורי האש:** כשאומרים ברכת בורא מאורי האש, אין מקריבין הנרות ואין מאחדין השלהבת שלהם, וכן אין מבישים בצפרנים. ורק, בעת ברכת בורא מאורי האש, מסתכל בנרות כמו שהם כ"א לפני עצמו⁶⁶.
- * טובלים את החלה במלח (ואין טובלין את החלה בדבש)⁶⁷.
- * בברכת המזון מוסיפים:
 - א. יעלה ויבוא. ב. הרחמן של יו"ט.
 - שכח יעלה ויבא:
1. אם עדיין לא אמר "ברוך" של ברכת הטוב והמטיב, אומר "ברוך...אשר נתן ימים טובים... מקדש ישראל והזמנים" (כמו שכתוב בסידור).
2. אבל אם אמר "ברוך" של ברכת הטוב והמטיב **חוזר** לראש ברכת המזון.

* **קריאת שמע שעל המיטה:**

כתוב בספר השיחות תש"ד ע' 39: ידוע לכל, שבאמירת "שמע ישראל" בקריאת שמע שעל המיטה בשמחת תורה, צריך לקבל על עצמו המסירה והנתינה להרבצת התורה במסירות נפש בגופו, רוחו ונשמתו, וזו צריכה להיות כל מהותו.

יום שמחת תורה – (יום ראשון בשבוע)

* **סוף זמן קריאת שמע:** (ראה הזמנים בלוח המקומי או בסוף התזכורת).

* **ברכת כהנים בשחרית:** לאלה שמביאים את הילדים לברכת כהנים תחת הטלית של אביהם, צריכים לזכור שבשמחת תורה הברכת כהנים היא **בשחרית**⁶⁸, בחזרת הש"ץ לפני הלל. (בבית הכנסת שמתחילים להתפלל בשעה 10:00 אז) בדרך כלל זה כמה דקות לפני השעה 11:00.

* **עלי' לתורה לילדים:** לסדר שהילדים יהיו הן בברכת כהנים והן – אם אפשרי – בשעת ההקפות ובשעת קריאת התורה (שלאחרי ההקפות) בכדי שיקבלו עלי' לתורה!

* [כל ההלכות הקשורות לתפילה הן ביחיד והן בצבור הם במסמך בנפרד].

* **קידוש אחרי שחרית:** האבא עושה קידוש (סדר הקידוש ראה להלן) בבית הכנסת אחרי תפילת שחרית לפני הקפות, ועפ"ז לתאם המשך היום....

⁶³ לוח כולל חב"ד.

⁶⁴ כך נהגו אצל הרבי.

⁶⁵ לקו"ש חלק לא ע' 191 ואילך.

⁶⁶ ספר המנהגים ע' 39.

⁶⁷ ספר המנהגים ע' 68.

⁶⁸ ספר המנהגים ע' 69.

* **הקפות:** אחרי שחרית (ויקידוש) עורכים הקפות, ולאחרי זה קריאת התורה (חתן תורה וחתן בראשית) מפטיר, שישו ושמחו, אשרי ומוסף.

ולהמשיך את השמחה למשך כל השנה כולה

סעודת החג של יום שמחת תורה

* סדר הקידוש ביום: אתקינו, אלה מועדי, בורא פרי הגפן.

* טובלים את החלה במלח (ואין טובלין את החלה בדבש)⁶⁹.

* בברכת המזון מוסיפים:

א. יעלה ויבוא [שכחו יעלה ויבוא בברכת המזון – ראה לעיל בסעודת הלילה].

ב. הרחמן של יו"ט.

במשך היום של יום שמחת תורה

* **חת"ת:** היום לומדים חת"ת של פרשת וזאת הברכה (מתחילתה ועד סופה), ומהתחלת פרשת בראשית עד שני, אבל לא על חשבון של השמחה והריקודים (ח"ו למעט בשמחת היום) אלא בזמן שמפסיק ומבטל בלאו הכי וכו'⁷⁰.

תפלת המנחה של יום שמחת תורה

* קרבנות, אשרי ובא לציון, תפלת העמידה של שלש רגלים, עלינו.

התועודות של יום שמחת תורה

* הרבי נוהג לערוך התועודות שמתחילה לפני השקיעה.

א. הרבי נוטל ידיים (ומורה לגבאי שיכריז שאלה שעדיין לא נטלו ידיים ילכו ליטול ידיים לפני השקיעה).

ב. אומרים לחיים.

ג. הרבי אומר כמה שיחות ומאמר דא"ח וכו'.

ד. בין השאר, בדרך כלל הרבי מזכיר אודות: 1. **קרן השנה**⁷¹ [בשנה זו (ה'תשפ"ז) ישנם שפ"ה יום (385)], 2. **כינוס תורה:** הרבי אומר שיחה בתור

השתתפות לכינוס תורה המתקיים למחרת ב-770, 3. **חת"ת**, 4. (ניגון האפ קאזאק⁷²), 5. מבצעים וכו'. בסוף ההתועודות הרבי מברך ברכת המזון,

מתפלל תפלת ערבית, הבדלה, חלוקת כוס של ברכה שנמשכת עד השעות הקטנות של הלילה....

ה. **הניגונים:** בשמחת תורה תש"נ⁷³ הרבי צוה לנגן הניגונים של רבותינו נשיאנו.

עפ"ז: חסידים נוהגים להתועד כנ"ל, ונוהגין:

א. ליטול ידיים, המוציא, אמירת לחיים, ב. **לחזור מאמר דא"ח**, ג. לנגן הניגונים של כל הרבנים והרב לוי יצחק, ולאחרונה מוסיפים לנגן גם

הניגונים של הרבי (אלה שהרבי לימד במשך השנים), דהיינו: 1. צמאה לך נפשי, 2. והיא שעמדה, 3. דרכך אלוקינו, 4. אסדר לסעודתא, 5. כי אני

עמך (ששרים ביה"כ), 6. צמאה לך נפשי... עך טי דורין, 7. שאמיל, 8. רחמנא דעני, 9. אתה בחרתנו, 10. אנעים זמירות, 11. סטאו יא פיטו, 12.

הוא אלוקינו, 13. כי אנו עמך (השני), 14. האדרת והאמונה.

ולעורר על כל הענינים שהרבי הי' מעורר, כנ"ל בס"ד.

יעלה ויבא והרחמן: הפארבריינגען נמשך בדרך כלל לתוך הלילה, ומ"מ אומרים יעלה ויבא והרחמן של יו"ט בברכת המזון. ואח"כ מתפללים

תפלת ערבית והבדלה כדלקמן.

בתפלת ערבית אומרים:

א. משיב הרוח ומוריד הגשם (אמר מוריד הטל אינו חוזר).

ב. אתה חוננתנו.

ג. ממשיכים לומר "ותן ברכה" (עוד לערך חודשיים - בקביעות של שנה זו (ה'תשפ"ז), עד מוצאי יום א' דחנוכה).

ד. אין אומרים ויהי נועם ו-ואתה קדוש.

הבדלה

* הבדלה הרגילה בלי בשמים ונר, ואין אומרים ויתן לך.

בליובאוויטש מכריזים במוצאי שמחת תורה

"ויעקב הלך לדרכו"⁷⁴

* **תחנון:** עד סוף חודש תשרי אין אומרים תחנון.

* **כינוס תורה:** באסרו חג משתתפים ב"כינוס תורה".

⁶⁹ ספר המנהגים ע' 68.

⁷⁰ התועודות תשמ"ו ח"א ע' 453.

⁷¹ ספר המנהגים ע' 69.

⁷² ראה בהתועודות דשמח"ת תש"ל.

⁷³ התועודות תש"נ ע' 237.

⁷⁴ אגרות קודש חלק כ ע' יא. ובארוכה באוצר מנהגי חב"ד ע' ת.

שבת בראשית - שבת מברכים חשוון (כ"ט תשרי ער"ה חשוון)

- * סוף זמן קריאת שמע: (ראה הזמנים בלוח המקומי או בסוף התזכורת).
- * תהילים: בבוקר לפני התפילה אומרים כל התהילים כבכל שבת מברכים.
- * מברכים החודש מר-חשוון.
- * המולד: יום א' בבוקר שעה 9 עם 43 דקות ו21 חלקים.
- * ראש חודש מר-חשוון מחר ביום הראשון וביום השני.
- * אב הרחמים: אין אומרים אב הרחמים.
- * כדאי ללמוד השיחה בלקוטי שיחות חלק א בתחילתו המבאר את הפתגם:
"ווי מען שטעלט זיך אוועק שבת בראשית, אזוי פירט זיך א גאנץ יאר"⁷⁵!

התועדות של שבת בראשית/שבת מברכים:

- * הרבי תמיד מתועד בשבת בראשית.
- * בעת ההתועדות בשבת בראשית מוכרים ה"מצוות" והגבאי לובש שטריימל וכי⁷⁶.

במנחה:

- * אין אומרים צדקתך.

בברכה שבשנה זו נזכה לרקוד בביהמ"ק השלישי תומ"י ממ"ש.

בברכת כט"ס
לוי יצחק גרליק

Zmanim/Times for the for the last days of Sukkos 5787

Based on Chabad.org and Luach Kolel Chabad

Times are for the **New York Area ONLY**

Thursday night Chol Hamoed:

Chatzos (Midnight): 12:45 am.

Friday – Hosha'ana Rabbah:

Alos Hashachar: 5:28 am.

Latest Shema: 9:47 am.

Chatzos: 12:44 pm.

Candle lighting time (for Erev Shabbos/Shmini Atzeres): 6:18 pm.

Tzeis Hakochovim: 7:04 pm.

Shabbos, First day of Yom Tov (Shmini Atzeres):

Latest Shema: 9:47 am.

Mincha Gedolah: 1:14

Shkia: 6:34 pm.

Second evening (Simchas Torah): earliest candle lighting: 7:15 pm.

Sunday, Second day of Yom Tov (Simchas Torah):

Latest Shema: 9:47 am.

Shkiah: 6:33 pm.

Motzoei Yom Tov: 7:14 pm.

Shabbos Bereshis

Candle lighting (Friday evening): 6:06 pm.

Latest Shema: 9:49 am.

Mincha Gedolah: 1:12 pm.

Shabbos ends: 7:04 pm.

⁷⁵ לקוטי שיחות חלק א בתחילתו.
⁷⁶ ראה ספר השיחות תש"נ ע' 83 הביאור בארוכה.

שני מכתבים מהרבי בשייכות לסוף חודש תשרי

